

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Ioviani Pontani. De Aspiratione Libri duo. Charon
Dialogus. Antonivs Dialogus. Activs Dialogus. Aegidivs
Dialogus. Asinvs Dialogus. De Sermone Libri Sex. Belli,
Qvod Ferdinandvs Senior ...**

Pontano, Giovanni Giovano

Venetiis, 1519

De Mendacibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12960

res, tum duces exercituum, multa peritissimi medici periculosissimis
 in morbis, non pauca sacerdotes, quiq; Prædicatores dicuntur, quo re
 bus adiungant auctoritatem, nec tamen illi ex eo aut mendaces habē
 tur, aut minus ueridici. quando neq; propositum eorum est aut mentiri,
 aut fallere, uerum & prodesse ea ratione, & pericula auertere. quod
 omnino prudentium est hominum munus, atq; officium. Nesciam in
 quomodo perpetuitas illa ueritatis retinendæ maximum in mentibus,
 atq; in uoluntatibus ipsis hominum locum obtinet in omni actione,
 & causa. Tribuit hoc nobis Innocentius Octauus Pontifex Maxi-
 mus in componenda dissensione inter ipsum & Ferdinandum Regem
 Neapolitanorum. Nam commonescipientibus quibusdam eum Cardi-
 nalibus cauendum esse ne a Ferdinando, quod esset parum firma fi-
 de, cōpositis post rebus frustra haberetur, At inquit, neutiq; falsos nos
 habuerit Iouianus Pontanus, qui cum de concordia agitur. neq; enim
 eū ueritas desituet, ac fides, qui ipse nunquā ueritatem deseruerit, aut
 fidem. Sed a nobis hac ipsa de re abunde admodum disputatum est
 ijs in libris, quos de Obedientia scripsimus. Quam ob rem his de Ve-
 racitate, Veracibusq; explicatis, hoc est de mediocritate ipsa, ad extre-
 ma, quæq; contraria ei sunt, dicunturq; uitia, transeamus.

De Mendacibus.

A. duersatur igitur mediocritati huic, quam Veracitatem appellare pla-
 cuit, Mendacitas, cuius & excessus existit quidam, & defectus, atq;
 excessus quidem ipse suo nomine est Ostentatio, quod iā diximus. Sicut
 tamen qui Iactantiam malint, alij qui Arrogantiam. Sed hæc ipsa Ar-
 rogantia magis uersatur circa honorum nimiam, munerumq; ciuiliū
 affectionem, quam in ueri dictione, atq; usu. quippe cum arrogantes
 per uim, præterq; quam suæ ipsorum ita partes ferant, arrogant sibi
 supra merita, ultraq; natales suos, atq; actiones, ac uitæ genus, neq;
 enim cæptus sui rationem habent. Itaq; arrogantes ipsi quidem uiolenti
 sunt, qui uero sibi plus in dicendo de se, suisq; de rebus tribuūt, atq;
 assumunt, quam quod re est uera, atq; ex merito assumendum, hi neq;
 quaquam uiolenti habendi, aut impotētes, uerū mendaces, uani, futi-
 les, leues. Quocirca Arrogantia accedit ad superbiam, atq; elationē,
 Ostentatio ad uanitatem potius, inanemq; quandam rerum suarum
 siue persuasionem, siue ascriptionem. Quando uerbum ipsum Arro-
 go, unde Arrogantia deducitur, uiolentiæ quidem est, atq; elationis,
 Ostentatio autem uanitatis, atq; inanis cuiusdam umbræ dictione. quasi ui-
 deri sibi inesse uelit, quod nullo modo in sit, Et Arrogans quidem hoc
 agit conaturq; ut re ipsa talis sit, qualis uideri uult, Ostentator uero

tantum ut uideatur, atq; appareat.

De Iactatoribus, & Ostentatoribus.

Nam qui Iactantiam excessum hunc potius dicit, atq; esse uolunt, in eo labuntur, quod Ostentatio cū plerumq; uana sit, Iactantia ipsa ad superbiā ubiq; est, aut ad stoliditatem referenda, in leuitate uero parū omnino differunt, Et Ostentatio quidem affingit sibi aut quæ nulla prorsus è parte insunt, aut maiora ea q̄ sint, facit. At Iactator etiam in ijs quæ uera sunt, referendis, atq; extollendis est nimius, peccatq; in eo uehementer, q̄ nec modum seruat, nec mensuram, nimisq; fastidit et gestu, & uerbis, & contentione est immoderatio. Quo in toto serè genere Ajax peccat apud Ouidium, quando & quæ dicit uera illa ipsa sunt, atq; adeo quidem magna, ut magnificari, affingendo eis aliquid, nullo modo necesse esset, et singula quidem erant notissima Græcorū duabus, ac senatui. Tamen quod insolentius ea ab illo dicantur, quod nimis indignanter dictum uideatur,

Agamemnon pro Iupiter inquit

Ante rates causam, & necum confertur Ulysses,

Quodq; et ore, et manibus, et toto corpore (ut mos est indignantium) insolenter iactabatur, potest iactantiæ iure ipso argui, atq; accusari, nequaq; tamen aut ostentationis, aut fortasse arrogantia. Quo fit, ut Iactator ipse nimius sit, atq; immoderatus, siue uera dicat, siue parū uera, atq; arcessita, Cum Ostentator nequaq; sit ipse iactatu nimius, sed parum omnino dictis uerus, atq; ex eo uanus, magis q̄ aut superbus, aut arrogator. Hæc autem dicuntur à nobis non detrahendi recentioribus quibusdam scriptoribus, uerum docendi studio, cum præsertim de ueritate ipsa sit quæstio.

Plura esse mendacium genera.

Mendaces igitur cum eorum propositum sit mentiri, alij quidē honoris mentiuntur adipiscendi gratia, alij uero comparandæ pecuniæ. Sunt quibus mendacium ipsum pretium est, ipsaq; mentiendi uoluptas perq̄ suauis est eorum fructus. quod genus maxime uanum iudicandum è. Videtur autem huiusmodi homines ab illo ipso ad quod geniti à natura sunt, q̄ longissime discessisse, cum ad grauitatem geniti simus, & ad constantiam, ac firmitatem omnes, nec (ut Cicero ait) quicq; sit turpius uanitate. Iure igitur Vani appellati sunt, Cum eorum cogitationes, ac uoluntates prorsus inanes sint, fluxaq; consilia, uirtutum uero ipsum Vanitas, quando propositū ipsum futile est, leue, inane, uacuum, quæ oīa uanitatem, & quidem summam indicant. q̄ autem ridicula hæc ipsa sit uanitas, ea fingens, quæ nusq; sint, ea mentiens quæ fieri, aut esse ne-